

Més

Els hàbits esportius a Barcelona, 2006

Marta Carranza, Joana Carbó. Direcció de Promoció Esportiva. Institut Barcelona Esports

L'Institut Barcelona Esports va elaborar durant l'any 2006 la quarta Enquesta sobre hàbits esportius a Barcelona (2006), que es va presentar públicament a l'abril del 2007 en el marc del Fòrum Barcelona per l'esport. Les edicions anteriors corresponen als anys 1989, 1995 i 1999.

El principal objectiu d'aquest estudi era conèixer amb profunditat els hàbits i les actituds de la població barcelonina en relació amb l'esport i la pràctica d'activitats esportives. Aquesta informació, orientada a identificar una oferta de serveis i equipaments esportius de la ciutat més ajustada a les necessitats i demandes de ciutadans i ciutadanes, ha de facilitar una gestió millor dels recursos econòmics, materials i humans disponibles a escala global però també territorial.

Aquesta enquesta, així com l'anàlisi comparativa de l'evolució de les

dades que aquí s'exposen, han de ser un element orientador de les línies estratègiques de l'esport municipal. És imprescindible tenir la radiografia de la situació esportiva per poder reajustar, reconduir o idear noves accions enfocades a la promoció de l'activitat física i l'esport.

Una ciutat com Barcelona, amb una llarga i intensa tradició esportiva en totes les seves dimensions (associacionisme, implicació de les administracions, esport competitiu, grans esdeveniments esportius, xarxes d'instal·lacions municipals i privades, etc.), es mereix un seguiment acurat i fiable de tots els aspectes que relacionen la salut dels ciutadans i ciutadanes amb la seva pràctica esportiva i tot allò que l'envolta i la determina.

El treball de camp es va dur a terme els mesos de maig, juny, juliol

i setembre del 2006. Es van fer 4.000 entrevistes domiciliàries, 400 per districte, a una població objectiu de 15 a 74 anys. En aquest sentit, i d'acord amb la realitat canviant, al llarg de les diferents edicions la franja d'edat estudiada s'ha anat ampliant amb segments d'edats més avançades. En les dues primeres enquestes, del 1989 i el 1995, la població estudiada era de 15 a 59 anys; l'any 1999 s'inclouia la gent gran fins a 69 anys, i enguany, doncs, fins a 74 anys. En cada edició també s'han introduït algunes petites modificacions en el qüestionari a fi de completar alguns aspectes o afegir-hi algunes preguntes.

L'estudi analitza les opinions i els interessos de les persones consultades en relació amb les activitats físicoesportives, l'esport com a espectacle, l'esport a la ciutat i l'aportació que hi fa

Enquesta sobre hàbits esportius a Barcelona, 2006

Fitxa tècnica

Univers	Població de Barcelona de 15 a 74 anys.
Dimensions de la mostra	4.000 entrevistes.
Afixació	Fixa (400 entrevistes) per a cadascun dels districtes municipals per tal d'aconseguir una significació estadística més alta: (marge d'error del 5,0% en els resultats de districte). Dins dels districtes l'afixació és proporcional a la població.
Ponderació	En funció de la població objectiu real en cadascun dels deu districtes municipals per tal d'obtenir els resultats del conjunt de la ciutat.
Procediment de mostreig	S'ha fet una mostra amb un disseny estratificat segons els districtes municipals, els barris, el sexe i l'edat. S'han aplicat quotes per a cadascun dels estrats, calculades sobre el padró municipal d'habitants.
Error mostral	Per a un nivell de confiança del 95,5% (2δ), i P = Q, l'error és de ±1,67 per al conjunt de la mostra (± 5% als resultats del districte).
Metodologia	Entrevista domiciliària.
Qüestionari	Conté un total de 59 preguntes. Elaborat seguint el de l'any 1999 amb modificacions en aquelles preguntes que semblaven importants per la mateixa evolució de la dinàmica esportiva.
Data de realització	Del 7 de maig al 31 de juliol i del 4 al 9 de setembre de 2006.

l'Ajuntament. A continuació es tracta més concretament la pràctica esportiva de les persones que desenvolupen alguna activitat concreta i l'ús que fan dels equipaments esportius, la població que no du a terme cap activitat físicoesportiva, l'associacionisme, els recursos esportius a la ciutat i finalment la pràctica esportiva a la família.

Aquest article presenta un resum dels resultats de l'enquesta amb una descripció relativa als resultats obtinguts globalment i en alguns casos una anàlisi de les dades des de diferents dimensions: sexe, edat i territori.

Opinions generals sobre les activitats físicoesportives

En aquest apartat s'intenta situar l'interès dels ciutadans i ciutadanes per l'esport en general i la importància que li atorguen en la vida quotidiana.

Dels nou temes suggerits que poden tenir interès per al conjunt de persones entrevistades, l'esport ocupa el quart lloc després de la salut, la cultura i l'educació (gràfic 1). Mentre que per al 40,8% d'homes aquest tema és el més interessant, només ho és per al 14,8% de les dones, que prioritzen abans la salut i la medicina, l'educació, la cultura i la vida social i els successos. Per segments d'edat, l'interès per l'esport és notable entre la gent més jove, però aquest interès va perdent importància en les edats més avançades i es va desviant cada cop més cap als temes de salut. Entre els 25 i 44 anys predomina l'interès per la cultura, l'educació i l'ensenyament.

Independentment de practicar o no esport, o desenvolupar alguna activitat física, més del 70% de les persones entrevistades afirmen estar molt o bastant

interessades per l'esport, i ho estan més els homes (80,3%) que les dones (65,4%), i més el jovent que la gent gran.

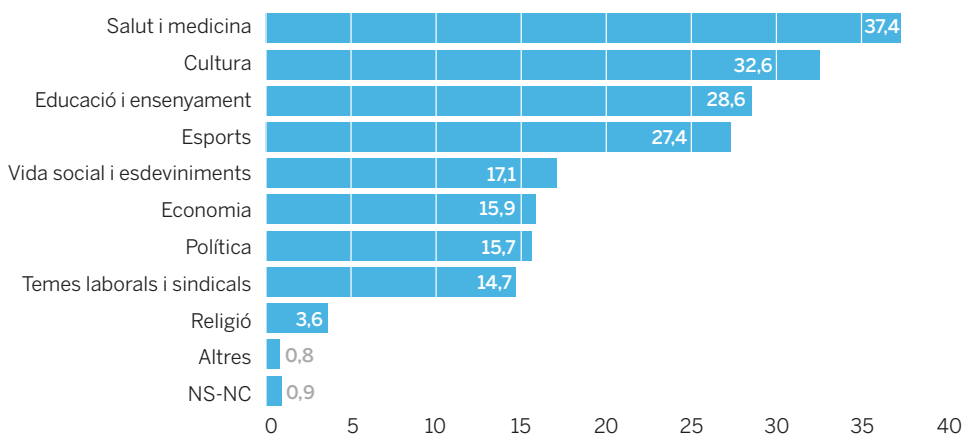
El fet de practicar alguna activitat esportiva també determina que l'interès per l'esport sigui més gran; el 85,5% de les persones que practiquen algun esport de manera regular consideren que hi estan molt o bastant interessades, i el 54,2% de les que no han practicat mai cap activitat físicoesportiva afirmen que hi estan poc o gens interessades. La pràctica regular comporta més interès que la pràctica ocasional, així com el fet de practicar algun esport en lloc d'alguna activitat física.

Per al 93% de la població les activitats físicoesportives són molt o bastant importants. Tant les dones com els homes així com tots els segments d'edat hi atorguen un nivell d'importància superior al 90%.

Prop de la meitat de les persones entrevistades, un 48,9%, consideren que al nostre país es dona una importància suficient a les activitats físicoesportives; una quarta part (24,7%) creuen que aquesta importància és excessiva, mentre que una altra quarta part (24,6%) pensen que és insuficient.

De manera unànime, allò que més agrada de fer esport, i a molta distància de les altres opcions, és que permet estar en bona forma física; això ho pensen el 77,8% de les persones entrevistades, una mica més les dones que els homes i més les persones que tenen entre 25 i 64 anys; per a un 29% de les persones consultades l'esport serveix

Gràfic 1. Temes d'interès per a la població. Barcelona, 2006

Font: Enquesta sobre hàbits esportius a Barcelona (2006).

per relaxar-se; per a un 24,3% significa diversió i entreteniment, sobretot per a la gent més jove; un 18,2% aprecia principalment el fet de poder-se trobar amb les amistats, en aquest cas més els homes que les dones, però sobretot la gent més jove i la més gran; per al 17,5% l'esport permet gaudir de la natura; per a un 16,9% és una manera d'educar-se, i finalment queden enrere aspectes com l'espectacle (5,9%) o la competició (5,1%).

Quant als aspectes que menys agraden de l'esport, trobem unanimitat en contra de la violència en l'esport (73,2%). Per segments d'edat, és en els dos extrems, de 15 a 19 anys i de 65 a 74 anys, on es mostra més sensibilitat en relació amb aquesta qüestió, així com entre la població menys formada en l'àmbit dels estudis o professionalment. Desplauen, a continuació, l'aspecte professional i els diners (32,4%), la lluita i la competició (25,2%), el culte al campió esportiu (22,2%), la publicitat (17,3%), la tensió que es viu (14,2%), i finalment el 6% pensen que és molt cansat.

Interès per l'esport a través de l'espectacle esportiu i els mitjans de comunicació

L'interès per l'esport es pot manifestar de manera activa, practicant alguna activitat físicoesportiva, o passiva, com a espectador assistint a espectacles en directe, a través de la televisió o seguint la premsa escrita.

La majoria de persones no assisteixen mai a manifestacions o espec-

tacles esportius (51,5%). La resta hi va poques vegades (19,6%) o de tant en tant (19,3%), i només el 9,2% ho fan de manera habitual. En general, aquesta assistència és bastant més masculina que femenina, i representa més aviat un públic jove.

Quasi la meitat (47,6%) de la població mira sovint o sempre els programes esportius a la televisió quan en fan. Aquesta audiència és també molt més masculina (el 61,1% dels homes) i més aviat jove (el 62,1% de les persones entrevistades de 15 a 19 anys).

La programació esportiva de la televisió que més atreu és el futbol (60,5%); les persones que miren una mica de tot representen el 21,7%; les que miren principalment bàsquet, el 18%; principalment motor, el 16%, i principalment tennis, el 10,6%. En tots els casos les dones miren menys aquest tipus de programes que els homes, excepte en el cas del tennis, on la seva audiència (14,2%) dobla la dels homes (7,5%). L'interès per aquest esport també és notable en el cas de la població més gran, de 65 a 74 anys (18,4%).

El 45,3% de les persones consultades creuen que la televisió dedica temps suficient a l'esport; un 39,4% consideren que hi dedica massa temps, i un 12,8% massa poc. L'interès per aquest tipus de programes televisius sembla haver augmentat durant els últims anys; a l'enquesta del 1999 el 54% de les persones entrevistades pensaven que la programació esportiva era excessiva, mentre que un 37,5% la consideraven

suficient o normal. En aquest cas també el col·lectiu que dedica més hores a la televisió són els homes, la gent més jove i també la més gran.

Una tercera part de les persones entrevistades segueixen els esdeveniments esportius a través de la televisió exclusivament. En canvi, només un 1,4% ho fan únicament a través de la premsa escrita i un 1,1% assistint a espectacles esportius.

Opinions sobre l'Ajuntament de Barcelona i l'esport a la ciutat

Aquest apartat d'opinions generals sobre l'esport recull les impressions de la població barcelonina sobre la ciutat i les seves possibilitats en relació amb la pràctica esportiva, així com la intervenció municipal en aquest sentit.

El 92,7% de les persones entrevistades estan més aviat d'acord en el fet que l'escola s'ha de preocupar per iniciar els nens i nenes en la pràctica esportiva; el 62,5% pensen que efectivament l'assignatura d'educació física és tan important com les altres, i el 45,3% pensen que és fàcil trobar les instal·lacions adequades quan vols fer esport. En tots els casos no hi ha gaire diferència d'opinió entre homes i dones.

Els districtes on les persones entrevistades estan més d'acord en el fet que es troba fàcilment les instal·lacions adequades són: les Corts (60%), Sant Martí (54,3%) i Sant Andreu (52,7%).

Quan a l'opinió sobre si les escoles estan ben equipades per fer esport: el

51,9% hi estan en desacord, el 27,5% d'acord i un 20,6% no opinen. Les persones consultades entre 15 i 19 anys són les que més opinen sobre el tema, amb una proporció d'opinions a favor i en desacord molt equilibrada (46,6% i 47%, respectivament). Els districtes en què es discrepa més sobre el correcte equipament de les seves escoles són Nou Barris, Sarrià - Sant Gervasi i Sant Andreu.

La causa principal de no fer esport a Barcelona és, per a quasi la meitat de les persones entrevistades, la falta de temps (48,3%), i és la població de la franja de 20 a 34 anys la que més afirma no tenir temps. Les persones consultades també al·leguen, entre altres motius, la falta d'instal·lacions (13,9%), que no els agrada (11,2%), i falta de mitjans econòmics (9,8%). Les dones són les que més diuen patir aquesta manca de recursos econòmics (el 12,1% d'elles).

La ciutat ofereix possibilitats diverses per practicar activitats esportives en els diferents espais d'accés lliure. Les persones entrevistades valoren aquests espais puntuant-los d'1 a 5, de manera que s'obtenen les mitjanes següents:

Els espais naturals (parcs, places, platges, port,...) reben un 2,7. Aquesta puntuació gairebé no varia entre els diferents segments d'edats i territoris. Sant Martí els puntua lleugerament més alt, amb un 2,9, i Nou Barris i les Corts ho fan lleugerament per sota, amb un 2,5.

El carril bici queda valorat també amb un 2,7. Aquí tampoc no apreciem

diferències notables entre les valoracions dels diferents col·lectius. Els que atorguen puntuacions més altes són els més joves (2,9) i els que les donen més baixes, les persones de 55 a 64 anys (2,5).

Els espais públics delimitats (pistes de petanca, pistes de patinatge, circuits de fúting i itineraris de fitness) reben un 2,6 que amb prou feines varia entre les valoracions dels col·lectius analitzats. No obstant això, cal destacar el 2,9 que hi atorga el jovent de 15 a 19 anys i el 2,4 que hi dona Nou Barris.

El mobiliari esportiu urbà (taules de tennis de taula, cistelles de bàsquet) és el tipus d'espai que rep la valoració més baixa, un 2,3. Per a un 65,5% de les persones entrevistades la valoració és negativa o molt negativa. En aquest cas, la nota més alta, un 2,6, la posa el jovent de 15 a 19 anys, i la més baixa, Nou Barris i Sant Martí (2,1).

En tots els casos la gent més jove, de 15 a 19 anys, és la que puntua més alt aquests diferents espais, i Nou Barris, el districte que atorga unes notes més baixes.

Per a més de la meitat de les persones entrevistades (56,5%) l'Ajuntament es preocupa poc de promocionar l'esport. Aquesta opinió la tenen majoritàriament tots els col·lectius però sobretot la gent jove, principalment de 20 a 24 anys (62,3%). A escala territorial, l'Eixample és el districte on hi ha més persones consultades que tenen aquest parer (62%).

El 76,9% pensen que és molt o bastant important que l'Ajuntament

es preocupi d'organitzar activitats esportives per a tothom. Així ho consideren principalment les persones que practiquen de manera regular alguna activitat física o algun esport (80,3% i 77,8%, respectivament). A Sant Martí i Sant Andreu aquest percentatge és una mica més baix que a la resta de districtes (67,1% i 66,5%, respectivament).

Quant a la valoració de l'actuació municipal per fomentar la pràctica esportiva dels diferents col·lectius socials esmentats, l'opinió general i de tots els segments de població analitzats és que no és suficient i s'hauria d'incrementar. El col·lectiu social que suscita lleugerament més sensibilitat és en primer lloc el de les persones amb discapacitat física, seguit de les drogodpendents i a continuació el jovent en risc, les dones, les persones malaltes mentals, la gent gran, les persones immigrants, els infants i finalment el jovent; tots els grups amb resultats molt semblants.

El 55% de les persones entrevistades pensen que la dotació d'instal·lacions esportives a la ciutat és insuficient o del tot insuficient; a Nou Barris aquest percentatge representa el 63%, i a l'Eixample el 60,5%, en canvi a les Corts és del 42,3%. També el 63% de qui practica una activitat física de manera regular pensa que aquesta dotació és insuficient o del tot insuficient.

La pràctica esportiva a Barcelona

En aquest apartat s'analitzen els hàbits de pràctica esportiva de les persones que desenvolupen alguna activitat fisi-

coesportiva i fan ús en algun moment de les possibilitats que ofereix la ciutat.

Per elaborar aquesta anàlisi, com en les edicions anteriors, s'han identificat sis perfils diferents de persones entrevistades en relació amb la seva pràctica esportiva. Els criteris de diferenciació són: si desenvolupen o no alguna activitat fisicoesportiva, la regularitat amb què ho fan i el tipus d'activitat practica. Es considera una pràctica regular quan es du a terme almenys un cop per setmana i es diferencia entre activitats físiques com ara caminar, dansa, balls de saló, exercicis gimnàstics a casa i ioga, i la resta d'esports.

El 35,4% de la població es declaren no practicants, però la immensa majoria són ex practicants esportius; només un 6,5% de la població manifesten no haver practicat mai esport (figura 1).

El 64,6% de la població es declaren practicants d'esport, el 46% practiquen un esport de manera regular, el 4,4% practiquen un esport ocasionalment i el 13,8% de la població fan activitat física de manera regular.

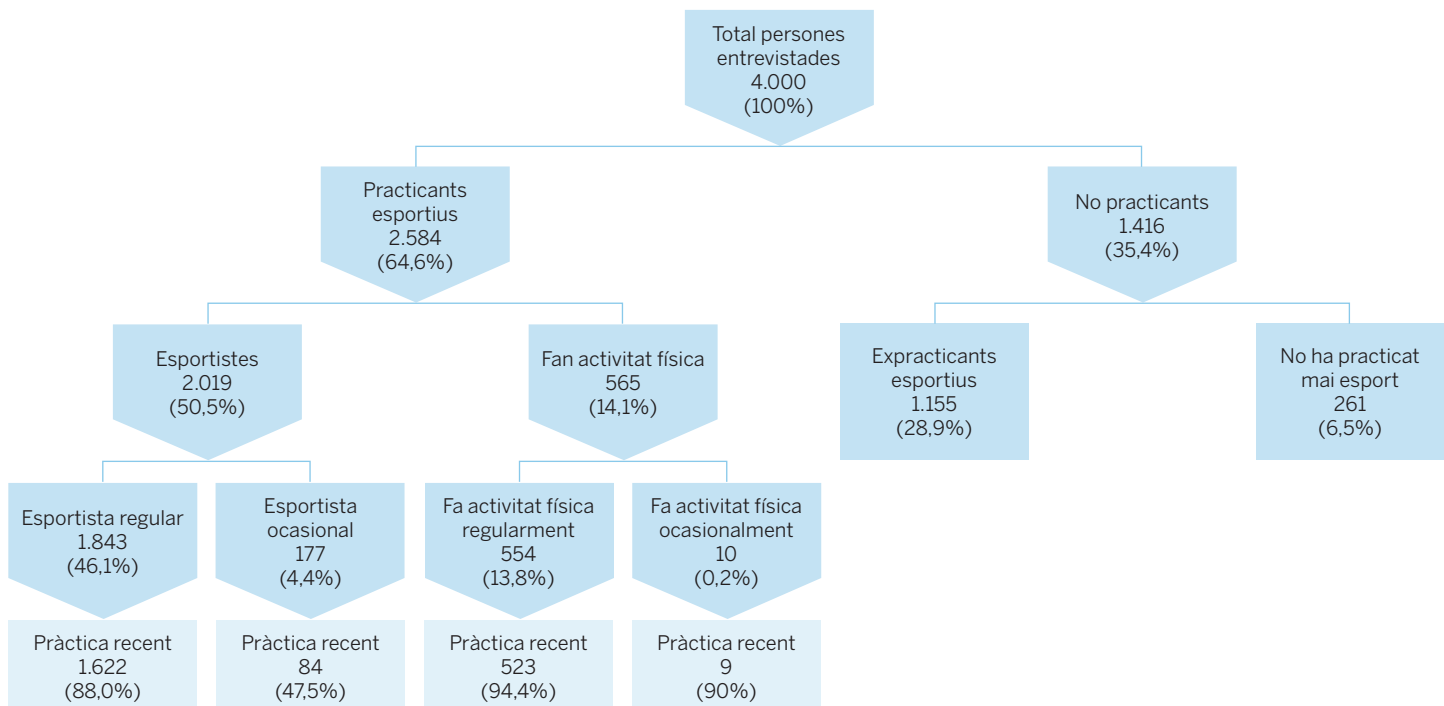
En primer lloc s'analitza com, quantes vegades i on duen a terme aquestes pràctiques i els seus motius. A continuació es valora la percepció general que tenen les persones entre-

vistades de les instal·lacions esportives utilitzades.

Les persones que practiquen alguna activitat fisicoesportiva

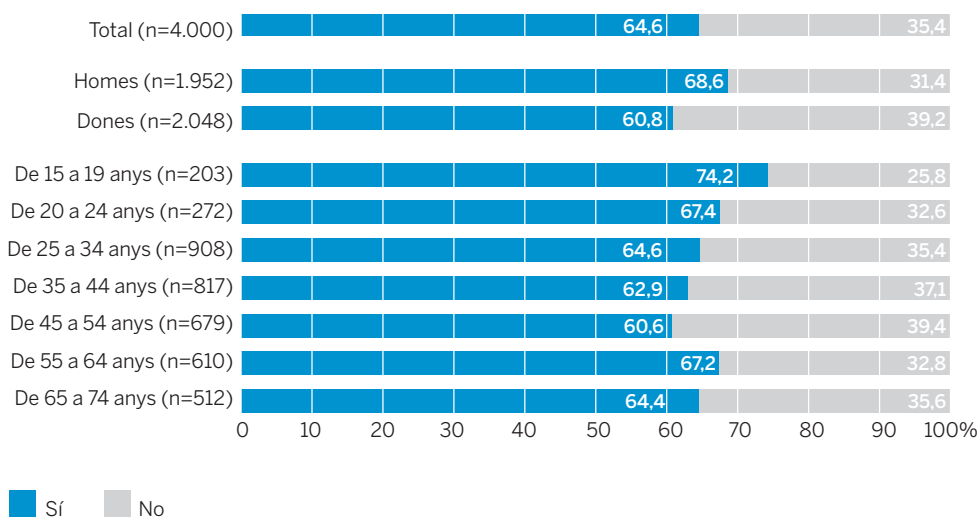
El 64,6% de les persones manifesten practicar alguna activitat fisicoesportiva; el 51,8% són homes i el 48,2% dones. La meitat fan algun esport i només el 14,1% alguna activitat física. La proporció de persones que practiquen alguna activitat esportiva ha augmentat 18,3 punts respecte al 1995. Només el 6,5% de les persones consultades diu no haver practicat mai cap activitat fisicoesportiva (gràfics 2 i 3).

Figura 1. Perfil de les persones consultades en relació amb la seva pràctica esportiva. Barcelona, 2006

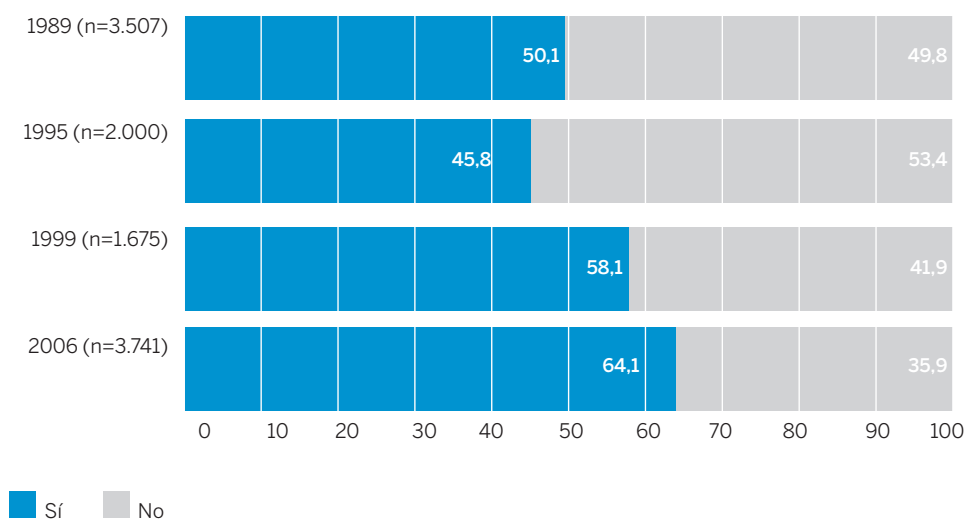
Font: Enquesta sobre hàbits esportius a Barcelona (2006).

Gràfic 2. Pràctica esportiva segons el sexe i l'edat. Barcelona, 2006

Font: Enquesta sobre hàbits esportius a Barcelona (2006).

Gràfic 3. Pràctica esportiva. Barcelona, evolució 1989-2006

Font: Enquesta sobre hàbits esportius a Barcelona (2006).

Per edats, els col·lectius amb més esportistes són el jovent de 15 a 19 anys (74,4%) i de 20 a 24 anys (67,3%), però també la gent més gran de 55 a 64 anys (67,2%) (taula 1).

El 60% de les persones entrevistades desenvolupen activitats esportives de manera regular: representen el 92,7% del total de practicants.

Les activitats més practicades són: caminar com a exercici físic per al 27,3% de les persones entrevistades practicants, sobretot en el cas de la gent gran; la natació recreativa (25,1%); la gimnàstica de manteniment (18,5%), i el futbol juntament amb el futbol sala (10,2% + 3,4%). El bàsquet, malgrat que és un dels esports que desperta més interès, només el practica el 4,2% de les persones practicants. En el cas de la gent més jove aquest percentatge és del 22,7%.

En general, els homes i les dones acostumen a practicar activitats esportives diferents encara que situen en primer lloc les mateixes: caminar i la natació recreativa. El jovent practica preferentment esports d'equip, i la gent més gran, activitats més recreatives i gimnàstiques diverses.

La majoria només practica una sola activitat fisicoesportiva, però un 27,6% en practica dues i un 10,4%, tres. Qui més activitats practica és la gent més jove, que fan 1,8 tipus d'activitats diferents de mitjana.

La freqüència més habitual és de més de dues vegades a la setmana per a un 58,1% de les persones consultades practicants, i entre una i dues vegades

Taula 1. Activitats fisicoesportives segons el sexe i l'edat. Barcelona, 2006

	Total (n=2.584)	Homes (n=1.338)	Dones (n=1.246)	De 15 a 19 anys (n=151)	De 20 a 24 anys (n=183)	De 25 a 34 anys (n=586)	De 35 a 44 anys (n=514)	De 45 a 54 anys (n=411)	De 55 a 64 anys (n=410)	De 65 a 74 anys (n=330)
Caminar com a exercici físic	27,3	20,0	35,2	1,8	9,2	11,1	18,2	34,3	44,8	61,8
Natació recreativa	25,1	21,7	28,6	20,2	20,4	23,9	26,9	25,8	28,6	23,6
Gimnàstiques de manteniment	18,5	15,9	21,3	18,4	15,9	20,4	20,2	19,4	14,7	17,8
Futbol	10,2	17,9	2,0	36,1	23,5	13,9	10,7	5,8	0,8	0,8
Córrer pel carrer	7,9	11,4	4,1	6,9	8,1	10,8	14,2	6,6	2,7	1,3
Anar en bicicleta com a exercici físic	7,8	7,9	7,7	10,2	10,8	11,9	8,9	7,3	4,8	0,6
Musculació	6,5	8,3	4,6	6,5	10,6	9,4	7,2	5,0	5,3	1,7
Ciclisme de competició	4,9	7,6	1,9	4,0	6,1	7,0	7,1	4,6	2,5	0,8
Tennis	4,3	5,5	2,9	4,5	2,3	5,3	4,8	4,1	4,0	3,1
Bàsquet	4,2	5,3	2,9	22,7	10,9	5,8	3,1	0,4	0,5	—
Gimnàstiques aeròbiques	4,1	1,1	7,2	0,6	8,1	7,9	4,6	2,7	1,6	0,7
Excursionisme	3,9	3,8	4,0	3,2	3,6	3,4	4,2	3,8	6,4	1,8
Futbol sala	3,4	6,3	0,4	0,8	4,8	7,1	3,0	2,9	0,9	—
loga	2,8	0,6	5,2	—	0,7	3,3	3,2	3,5	3,4	1,9
Esports d'hivern	2,5	3,1	2,0	2,0	4,8	2,6	3,7	3,0	1,3	0,8
Arts marcial	2,2	3,6	0,8	3,3	6,2	2,9	3,5	1,3	—	0,3
Activitats fisicoesportives aquàtiques	2,1	0,2	4,1	—	1,4	1,0	1,4	2,1	4,4	3,7
Gimnàstiques especials	1,7	1,2	2,4	—	—	0,2	0,6	1,2	4,3	5,6
Dansa, balls de saló	1,7	0,5	3,0	4,2	3,7	1,9	0,9	0,6	2,2	1,3
Esports de muntanya	1,7	2,5	0,9	3,5	2,1	2,5	1,6	1,8	1,0	0,3
Voleibol	1,5	1,5	1,6	5,3	2,2	2,3	2,4	0,2	0,3	—
Tai-txí	1,2	0,8	1,7	—	—	0,7	1,9	1,6	1,4	1,9
Atletisme	1,2	1,9	0,5	2,5	0,3	1,4	1,7	1,0	1,1	0,3
Altres	12,1	16,8	7,0	14,6	13,1	14,3	14,2	14,4	6,2	7,7

Font: Enquesta sobre hàbits esportius a Barcelona (2006)

per al 46%. Les dones semblen ser més assídues que els homes, així com la gent més gran que té més temps lliure.

En les dues últimes setmanes abans de l'entrevista, les activitats més practicades per les persones entrevistades han estat caminar com a exercici físic (26%), sobretot les dones i la gent gran; fer natació recreativa (18,2%),

principalment les dones i les persones practicants d'entre 45 i 64 anys, i fer gimnàstica de manteniment (15,1%). El futbol i el futbol sala representen un 9,7% de les persones practicants recents i són gairebé exclusivament homes. També és l'activitat esportiva que més ha practicat la gent jove de 15 a 19 anys (30,7%) i de 20 a 24 anys (20,2%).

Entre qui practica alguna activitat fisicoesportiva, el nombre d'esports practicats aquestes dues últimes setmanes ha estat d'1,2 i la freqüència de 7,3 vegades, de mitjanes. El temps dedicat a aquestes pràctiques ha estat de 9,53 hores, és a dir, 1,17 hores per sessió. El col·lectiu que més temps ha dedicat a les activitats esportives, les dues

últimes setmanes, és el de la gent més gran, de 65 a 74 anys, i el de la gent més jove, de 15 a 19 anys.

Les franges horàries en què les persones entrevistades fan esport més habitualment són de 9 a 12 hores (36,3%) i de 16 a 20 hores (35,8%). En general, la gent més jove desenvolupa més aquestes activitats esportives a la tarda vespre, i la gent més gran al matí (gràfic 4).

Les tres activitats més practicades s'acostumen a fer preferentment al matí; són el caminar com a exercici físic, la natació recreativa i les gimnàstiques de manteniment, que predominen sobre el caminar. Els esports d'equip són activitats que es practiquen clarament a la tarda.

El 44,6% de les persones que practiquen esport ho fan en dies laborables. En el cas de les dones aquest percentatge és del 50,9% i de 38,7% per als homes. En tots els segments d'edats les persones entrevistades practicants prefereixen aquests darrers dies per desenvolupar les seves activitats esportives, excepte la gent més jove i la més gran, que practiquen qualsevol dia.

Per franges horàries, les activitats practicades únicament els caps de setmana s'acostumen a fer més als matins i menys als vespres.

El 73,5% de la població que fa esport afirma que practica activitats físicoesportives al llarg de tot l'any. Només destaca el 12,5% de la gent

jove de 15 a 19 anys, que admet fer més esport durant el curs.

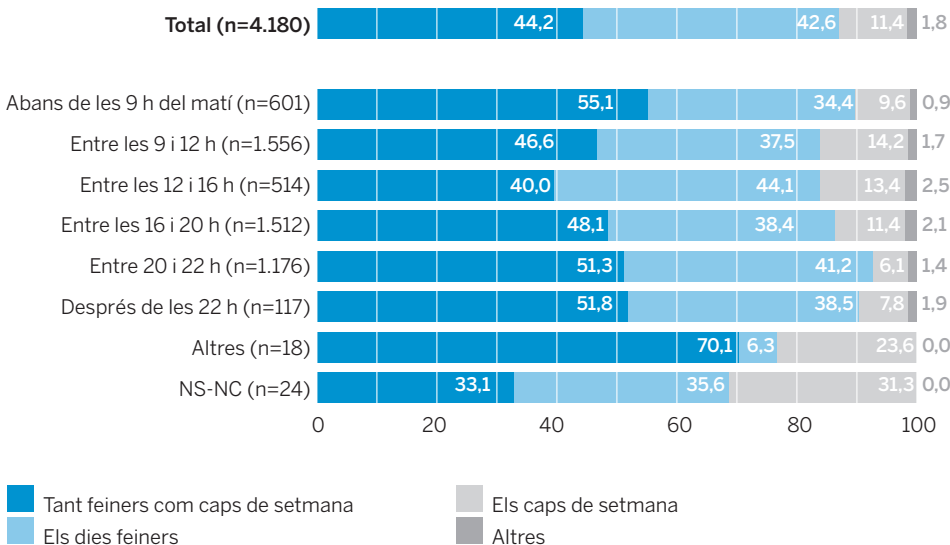
Per al 72,8% de les persones entrevistades que practiquen algun esport, el seu principal motiu per fer-ho és fer exercici físic i mantenir-se en forma. En totes les edats aquest és el principal motiu excepte per a la gent més jove, que valora més el fet que els agradi, i per a la gent més gran que està més preocupada per mantenir i millorar la seva salut. Aquest tema de la salut motiva més a mesura que les persones entrevistades practicants tenen més edat; en canvi la diversió i el fet de trobar-se amb les amistats atreu més la gent més jove.

La importància d'aquests principals motius per fer esport no varia gaire segons el tipus d'instal·lació on les persones entrevistades afirmen dur a terme activitats físicoesportives.

Les petites divergències entre les persones entrevistades segons el tipus d'estudis fets semblen més aviat lligades a l'edat que a la formació.

Per activitats professionals, el 80% dels professionals i 78,8% dels autònoms fan exercici per mantenir-se en forma; el 63,7% dels estudiants, el 61,6% de persones en atur i el 61% de persones treballadores obreres fan activitats esportives perquè els agrada; el 74,6% de persones jubilades i pensionistes i el 71,7% de les que es dediquen a les tasques de la llar ho fan per mantenir o millorar la salut, i finalment el 52,9% de persones

Gràfic 4. Freqüència de la pràctica esportiva. Barcelona, 2006

Font: Enquesta sobre hàbits esportius a Barcelona (2006).

empresàries practiquen esport per diversió i per passar el temps.

Els perfils més definits de les persones entrevistades són els de qui practica per mantenir o millorar la salut; qui ho fa per diversió i passar el temps, i qui no practica cap activitat fisicoesportiva. En canvi, els qui practiquen esport per fer carrera esportiva o perquè els agrada la competició no presenten cap característica estadísticament significativa.

El 39,8% de les persones entrevistades que practiquen alguna activitat fisicoesportiva utilitzen el carrer habitualment, i el 22,8% els parcs. L'ús del carrer es dona en una proporció més elevada entre les dones i en segments d'edats més elevades. La muntanya com a espai de pràctica esportiva sembla més habitual entre els homes.

Per districtes, les persones entrevistades fan esport pel carrer amb més freqüència a Nou Barris i Sants-Montjuïc, i als parcs a Sant Andreu i també a Sants-Montjuïc.

Les maneres més habituals de fer esport per a les persones entrevistades practicants són: de manera individual per al 67,3%; amb amistats per al 52,4%, i amb algun membre de la família per al 30,9%. Les persones entrevistades més joves acostumen a fer-ho més aviat en solitari.

És entre les persones que freqüenten les instal·lacions esportives de tant en tant on trobem més proporció que fan esport amb amistats o companys i companyes (74,7%).

El 10,1% de la població que practica alguna activitat fisicoesportiva estan federats i ho estan principalment la gent més jove i els qui fan esport de manera regular.

Les persones que no practiquen activitats fisicoesportives o no practiquen les que desitjarien practicar

En aquest apartat s'intenta identificar els motius pels quals les persones entrevistades no practiquen alguna activitat fisicoesportiva, tant les que no n'han practicat mai cap, com les ex practicants que sí que ho han fet alguna vegada. També ens interessa conèixer les activitats esportives que les persones entrevistades desitjarien fer i consideren que no poden practicar.

Els motius principals de les que no practiquen cap activitat esportiva són sobretot la manca de temps (68,2%), el cansament causat per la feina o els estudis (37,2%) o que no els agrada fer esport (20,7%).

El 53,4% de les persones entrevistades que no practiquen cap esport actualment diuen haver-ne practicat bastant en alguna època de la seva vida. Per sexes, aquest percentatge és del 61,8% per als homes i del 46,9 per a les dones.

De les que han fet esport en alguna època de la seva vida, més de la meitat de les persones entrevistades ho han deixat abans dels vint-i-cinc anys i les dones ho han fet abans que els homes.

El principal motiu d'haver deixat la pràctica de l'esport és per a més de la meitat de les persones entrevistades que no fan cap activitat fisicoesportiva la manca de temps (56,2%); per al 35,2%, la feina; per al 19,6%, la pèrdua d'interès per l'esport; per al 19,5%, el tenir fills... Aquest últim és el principal motiu per al 25,6% de les dones.

Per al conjunt de les persones consultades, l'activitat fisicoesportiva que els agradaria practicar i no practiquen és en primer lloc la natació recreativa (17,5%), que atreu principalment les dones i la gent gran. A continuació destaquen sobretot el tennis (6,1%), el futbol (5,6%), el bàsquet (4%) i la gimnàstica de manteniment (3,2%). També trobem que el 29% no aspira a practicar cap activitat esportiva que no practiqui.

Una vegada més la manca de temps és el principal motiu pel qual les persones entrevistades no practiquen l'activitat fisicoesportiva que més els agradaria fer (35%). En canvi un 19,8% diuen que no necessiten, ni busquen, fer altres activitats, i un 12,3% al·leguen tenir problemes físics o de cansament. Aquest és sobretot el cas de la gent gran.

Les franges horàries preferides de les persones entrevistades són: al matí de 9 a 12 hores, per al 25,6%, i de 16 a 20 hores, per al 21,1%. Només un 5,2% afirmen que prefereixen el migdia de 12 a 16 hores. No trobem gaires diferències entre els diversos col·lectius excepte la gent gran, que prefereix clarament els horaris de matí.

Activitats físicoesportives a les instal·lacions esportives

Aquest apartat identifica les instal·lacions esportives més utilitzades de la ciutat i l'ús que en fa la ciutadania practicant d'alguna activitat físicoesportiva. També tracta de conèixer les demandes i possibles mancances de serveis i activitats oferts per aquestes instal·lacions, així com la valoració global que en fan els usuaris i les usuàries.

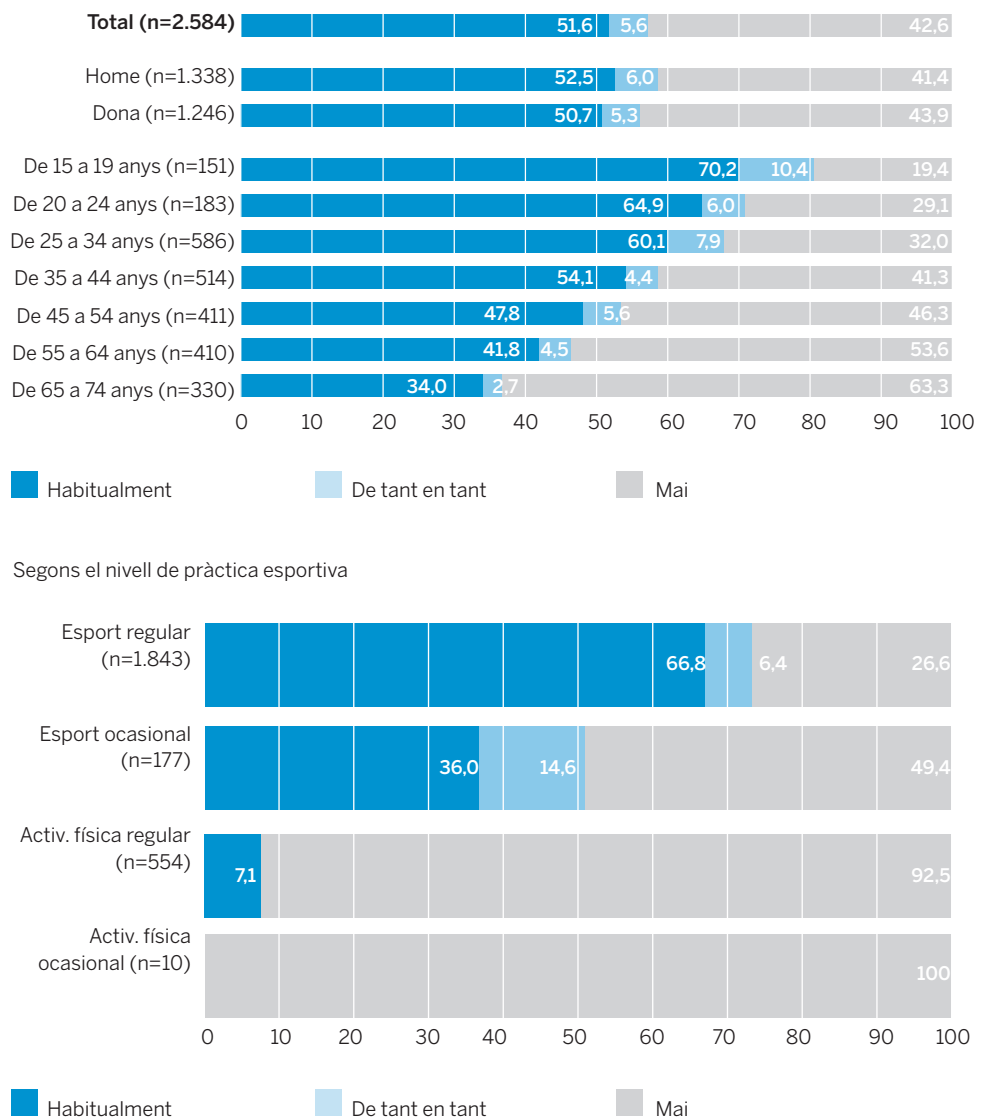
El 51,6% de les persones entrevistades practicants afirmen utilitzar habitualment instal·lacions esportives, mentre que el 42,6% no en fa servir mai cap. Per trams d'edats, és la gent més jove la que utilitza més habitualment les instal·lacions esportives i a mesura que es fan grans deixen de fer-ho.

Segons el perfil dels practicants: el 66,8% d'esportistes regulars les utilitzen habitualment, en canvi no les utilitzen mai el 92,5% dels que fan una activitat física de manera regular, ni el 49,4% dels que fan esport de manera ocasional (gràfic 5).

Professionals liberals i estudiants són els que utilitzen més habitualment les instal·lacions esportives (73,3%), seguit d'empleats/des (60,4%). La població que les utilitza menys són les persones jubilades i pensionistes i les que duen a terme tasques de la llar.

Les instal·lacions esportives més citades per les 1.480 persones entrevistades que diuen utilitzar-ne alguna habitualment o de tant en tant, són els DIR i a continuació les instal·lacions esportives municipals més importants:

Gràfic 5. Utilització d'instal·lacions esportives. Barcelona, 2006

Font: Enquesta sobre hàbits esportius a Barcelona (2006)

Poliesportiu Municipal de la Sagrada Família, CEM Bac de Roda, Can Dragó...

Per al 89,1% de les persones que utilitzen instal·lacions esportives, aquestes

es troben dins de la ciutat; en el cas de les que practiquen algun esport de manera ocasional, el 21,8% afirmen accedir a instal·lacions de fora.

El 53,3% de la població usuària d'alguna instal·lació esportiva diu que n'utilitza una de privada, mentre que el 42,3% accedeix a una de municipal. Les persones que practiquen una activitat física de manera regular són majoritàriament usuaris i usuàries d'instal·lacions privades (65,8%), així com qui practica algun esport regularment (53,5%). Les persones que fan algun esport ocasionalment utilitzen les privades i les municipals en una proporció molt semblant.

El 44,3% de les persones consultades usuàries d'instal·lacions esportives ho són des de fa més de tres anys, i aquest nivell de fidelitat és lleugerament més elevat en el cas de les instal·lacions privades que en el de les municipals.

El 88,2% de les persones entrevistades usuàries d'instal·lacions esportives consideren que aquestes ofereixen tots els serveis i les activitats que els interessen. Aquesta opinió no varia gaire entre homes i dones.

L'oferta de serveis i activitats del 84,4% de les instal·lacions municipals utilitzades per les persones consultades satisfà els seus usuaris i usuàries. En el cas de les privades aquest percentatge és del 91,5%.

Entre les persones que consideren que les instal·lacions esportives que utilitzen no ofereixen tots els serveis i les activitats que els interessen, el 30,3% desitjaria més activitats dirigides o promogudes i el 21,9% demana millores en l'àmbit dels serveis comuns. Aquests són els dos tipus de serveis i activitats més demanats en el conjunt

d'instal·lacions que no ofereixen tots els serveis desitjats tant en les municipals com en les privades.

A les instal·lacions esportives, els serveis complementaris més habitualment utilitzats pels usuaris i les usuàries entrevistats són les zones d'aigües (67,5%), a continuació els serveis mèdics (16,2%), els serveis de fisioteràpia (11,8%), els massatges (8,5%) i l'estètica (3,3%). En tots els casos en una proporció de dones usuàries superior a la d'homes.

El nivell de satisfacció és en general molt elevat; en el 86,8% de les instal·lacions esportives els usuaris i les usuàries entrevistats estan satisfets o molt satisfets. Aquest percentatge és del 90,7% en les instal·lacions privades i del 81,9% en les municipals. Tampoc no varia gaire el nivell de satisfacció entre els diferents perfils d'usuaris esportius.

En el 63,9% de les instal·lacions esportives que presenten algun tipus d'insatisfacció, la causa és l'estat de la instal·lació i a continuació els serveis que ofereixen (15,6%). Aquests percentatges varien poc entre instal·lacions municipals o privades.

El 82,5% dels usuaris i les usuàries no han variat de centre esportiu en els últims dos anys.

A les instal·lacions municipals el percentatge de permanència en el mateix centre és el més elevat però el nombre de vegades que han canviat, qui diu haver canviat aquests últims dos anys, és probablement en el seu conjunt més elevat també.

Associacionisme

El propòsit és veure la importància que té actualment l'associacionisme esportiu a Barcelona, que tradicionalment ha estat una ciutat amb un teixit associatiu molt ric, quins són els col·lectius que tenen més persones associades i els seus principals motius, i per què en molts casos la gent no s'associa.

Pertinença a alguna associació

El 23,1% de les persones entrevistades pertanyen a una associació o club esportiu, amb més presència d'homes i de població jove. A Sarrià - Sant Gervasi i a Sant Andreu trobem més persones associades, el 33,7% i el 33,2%, respectivament.

Els principals motius pels quals aquestes persones s'han fet membres d'algun club o d'una associació esportiva són: aconseguir tenir regularitat en la pràctica esportiva, per al 40,2%; tenir accés a bones instal·lacions, per al 34,5%; disposar de monitoratge que orienti correctament la seva pràctica esportiva, per al 28,6%, i també per relacionar-se amb moltes persones, per al 26,3%.

Els principals motius pels quals el 76,9% de les persones entrevistades no pertanyen a cap club o associació esportiva són: les quotes que s'han de pagar (43,4%); no conèixer cap club o associació que els pugui interessar (33,9%); els horaris no són compatibles amb la seva activitat (28,1%), o també per preferir fer esport sense sotmetre's a normes del club (25,2%). El tema econòmic

de les quotes és el que més marca la diferència entre homes i dones (38,5% i 47,7%, respectivament).

Informació sobre els recursos esportius disponibles

Un element important d'aquesta consulta és veure el grau de coneixement que té la ciutadania sobre els recursos esportius disponibles a la ciutat, però també i sobretot al seu barri.

Les instal·lacions esportives del barri més conegudes són els gimnasos, les piscines cobertes, les pistes de petanca i els poliesportius principalment. Aquest coneixement no sembla dependre gaire de si tenen o no fills o filles menors de 26 anys.

El 62,8% de les persones consultades pensa que les instal·lacions del barri són insuficients. Ciutat Vella és el barri on una major proporció de residents entrevistats són d'aquesta opinió (80,7%) seguit de Sarrià - Sant Gervasi (72%). En canvi, a les Corts el 47,8% de les persones residents entrevistades pensen que aquestes instal·lacions són suficients. En aquest districte el percentatge de qui pensa que les instal·lacions del seu barri són suficients és lleugerament superior a qui creu que són insuficients (47,8% i 46,3%, respectivament).

Els tipus d'instal·lacions que més es troben a faltar són les piscines a l'aire lliure (28,7%), les piscines cobertes (27,6%), els poliesportius coberts (26,5%) i els gimnasos (22,2%). Aquests són els equipaments més demanats a la ciutat

però també a cada districte, encara que no sempre en aquest ordre.

Per informar-se sobre on fer un determinat esport o sobre els horaris i les condicions d'utilització d'una determinada instal·lació, el 33,2% de les persones entrevistades acudiria a una Oficina d'Atenció al Ciutadà o a un altre servei administratiu municipal; el 25,9% aniria directament a una instal·lació esportiva pública o privada, i el 22,1% als serveis de Barcelona Informació.

El 31,7% de les persones consultades opina que l'Ajuntament informa suficientment la ciutadania sobre les activitats esportives que organitza, i el 61,4% pensa que no. Les Corts és el districte on un percentatge més elevat de persones residents diu estar prou informades per l'Ajuntament.

Quant a informació sobre instal·lacions i serveis esportius oferts, el 28,9% diu estar-ne prou informat.

La pràctica esportiva a la família

Probablement gran part dels hàbits esportius individuals es generen en l'entorn social i familiar. Aquest apartat relaciona la pràctica esportiva de les famílies amb la dels seus fills i filles, i recull certes diferències entre nois i noies a l'hora de fer esport.

El 34,8% de les persones entrevistades té fills o filles de menys de 26 anys, d'aquests el 45,4% té fills o filles entre 6 i 14 anys. El 75,2% dels fills practica habitualment algun esport, i el 40,7% de les filles també. En aquest cas sem-

bla haver-hi més correlació entre pares i mares esportistes i el nivell d'activitat esportiva dels fills i filles, sobretot en el cas dels nois.

Tant els fills de 6 a 14 anys com els de 15 a 25 anys practiquen més esports que les filles. Al 49,6% de pares i mares entrevistades els agradaria que els seus fills fessin més esport i el 58,1% que les seves filles en fessin més del que fan.

El 67,7% d'aquests pares i mares no fa cap activitat esportiva amb els seus fills o filles i el 22,4%, de tant en tant. Les persones que practiquen algun esport de manera ocasional són les que més diuen fer alguna activitat esportiva amb els seus fills o filles.

Conclusions

Les quatre edicions de l'Enquesta sobre hàbits esportius a Barcelona ens ofereixen una anàlisi detallada de la situació i l'evolució físicoesportiva de la ciutat; aquesta ens ha de guiar en la presa de decisions i assegurar una planificació correcta de les línies d'actuació en matèria esportiva.

Quant a la pràctica esportiva, volem destacar els percentatges de pràctica per edat i sexe; la freqüència amb què es practica, quines són les activitats més practicades, quan, on i amb qui es practica.

- La proporció de persones que practiquen alguna activitat esportiva ha augmentat 18,3 punts respecte a l'any 1995, però en el cas de les dones (48,2%) l'activitat esportiva encara és inferior a la dels homes (51,8%). Només

el 6,5% de les persones entrevistades diu no haver practicat mai cap activitat fisicoesportiva.

Per edats, els col·lectius que tenen més esportistes són el jovent de 15 a 19 anys (74,4%) i el de 20 a 24 anys (67,3%), però també la gent més gran de 55 a 64 anys (67,2%).

També és interessant analitzar la freqüència amb què practiquen els diferents perfils de practicants. El 60% de les persones entrevistades fan activitats esportives de manera regular, cosa que representa el 92,7% de practicants esportistes.

Tot i que en l'enquesta s'ha considerat pràctica regular la que es du a terme almenys un cop per setmana, cal afegir que la recomanació per a adults que fa l'American College of Sports Medicine l'American Heart Association (2007) és fer exercici d'intensitat moderada cinc cops a la setmana, durant 30 minuts al dia, o tres cops per setmana en el cas que aquest exercici sigui de més alta intensitat. Això vol dir que, globalment, la població barcelonina encara es troba lluny del que es podria considerar l'activitat fisicoesportiva òptima des del punt de vista dels hàbits saludables.

- La freqüència més habitual és de més de dues vegades a la setmana per a un 58,1% de les persones entrevistades practicants, i d'entre una i dues vegades per al 46%. Les dones semblen ser més assídues que els homes, així com la gent més gran que té més temps lliure.

- En general, els homes i les dones acostumen a practicar activitats esportives diferents encara que situen en primer lloc les mateixes: caminar i la natació recreativa. El jovent practica preferentment esports d'equip i la gent més gran, activitats més recreatives i gimnàstiques diverses.

- Les franges horàries en què les persones entrevistades fan més habitualment esport són de 9 a 12 hores (36,3%) i de 16 a 20 hores (35,8%). En general, la gent més jove desenvolupa més aquestes activitats esportives a la tarda i el vespre i la gent gran més al matí.

- El 39,8% de les persones que practiquen alguna activitat fisicoesportiva utilitzen el carrer, i el 22,8% els parcs. L'ús del carrer es dona en una proporció més elevada entre les dones i en segments d'edats més elevades. La muntanya com a espai de pràctica esportiva sembla més habitual entre els homes.

- Les maneres més habituals de fer esport són: de manera individual per al 67,3%; amb amistats per al 52,4%, i amb algun membre de la família per al 30,9%. Les persones més joves acostumen a fer-ho amb amistats i companys i companyes, i a mesura que augmenta l'edat hi ha tendència a practicar activitats esportives en solitari.

Per al 93% de la població les activitats fisicoesportives són molt o bastant importants, tant en dones com en homes i en tots els segments de població. Els nivells de consciència que

té la població sobre la importància de la pràctica d'activitat física són molt elevats. La següent fita és correlacionar el que es pensa amb el que es fa. És per això que ens és útil escoltar què opinen les persones entrevistades sobre l'oferta de les instal·lacions municipals i analitzar els motius principals de les persones que no practiquen o de per què n'han abandonat la pràctica.

- L'oferta de serveis i activitats del 84,4% de les instal·lacions municipals utilitzades per les persones entrevistades satisfà usuaris i usuàries.

- Els motius principals de les persones que no practiquen cap activitat esportiva són sobretot la manca de temps (68,2%), el cansament causat per la feina o els estudis (37,2%) o el fet que no els agrada fer esport (20,7%).

- El principal motiu per haver deixat la pràctica de l'esport és: per a més de la meitat de les persones entrevistades, que no fan cap activitat fisicoesportiva, la manca de temps (56,2%); per al 35,2%, la feina; per al 19,6%, la pèrdua d'interès per l'esport; per al 19,5%, tenir fills. Aquest últim és el principal motiu per al 25,6% de les dones.

Volem fer palesa la necessitat de continuar repetint aquesta enquesta amb una freqüència estable i raonable que permeti controlar la salut dels diferents indicadors, cosa que possibilitarà un bon diagnòstic.

Amb l'interès d'obtenir una radiografia completa s'ha elaborat un estudi complementari que comprèn la franja de 6 a 18 anys per disposar de dades

actualitzades que permetin una anàlisi detallada dels hàbits de pràctica esportiva d'infants i joves.

L'increment de la pràctica esportiva per part de la gent de més edat lligada a la millora de la qualitat de vida forçarà en properes edicions incrementar aquesta franja en l'univers de l'estudi per tal que aquest sigui representatiu de tota la ciutadania.

Bibliografia

CAÑELLAS A., ROVIRA J. *Enquesta sobre els hàbits esportius de la població barcelonina 1995*. Ajuntament de Barcelona, 1995. Àrea d'Esports.

FONTÁN M.T. «Els hàbits esportius a Barcelona, 1999». *Barcelona Societat*, núm. 11 (2002), p. 151-161.

AMERICAN COLLEGE OF SPORTS MEDECINE. *Physical Activity Guidelines*. <<http://www.acsm.org>> [Consulta: 19 de gener de 2008].